
MØTEINNKALLING

Kopi til: Ordføreren
Revisor
Rådmannen

Medlemene av
Kontrollutvalet

INNKALLING TIL MØTE I STORDAL KONTROLLUTVAL

Det blir med dette kalla inn til møte i kontrollutvalet

**onsdag, den 8. desember 2010 kl. 16.30 på
Stordal Rådhus**

SAKLISTE:

- Sak 09/10 - Godkjenning av møtebok frå møte 7. juli 2010
- ” 10/10 - Selskapskontroll Ørskog energi AS (rapport utsendt tidlegare)
- ” 11/10 - Økonomisk rapportering 2010 – Stordal kommune
- ” 12/10 - Orientering om fornyings- og utviklingsprosjekt (eigenkontroll i kommunane)
- ” 13/10 - Vurdering av uavhengigheit

Eventuelt

Dersom det er vanskeleg å møte, gje melding på telefon 70 17 21 58 eller 97 60 57 83 til dagleg leiar eller e-post kontrollutval@kontrollutval.no.

Ingrid Løset
leiar
(sign.)

**KONTROLLUTVALET I
STORDAL KOMMUNE**

MØTEBOK

Møtedato: 21. juni 2010, kl. 1700

Møtestad: Stordal Rådhus

Møtet vart leia av: Ingrid Løset

Elles til stades:

Rune Støversten og Reidun Torpe langhaug

= 3 voterande

Frå kontrollutvalsekretariatet møtte Dagleg leiar Harald Rogne. Frå kommunerevisjonen møtte hovudrevisor Knut Gunnar Alnes.

Det var ingen merknader til innkalling og sakliste

SAK 06/10

GODKJENNING AV MØTEBOK FRÅ MØTE 22. APRIL 2010

Kontrollutvalet sitt samrøystes vedtak:

Møtebok frå møte i kontrollutvalet 22. april 2010 blir godkjent.

SAK 07/10

ÅRSMELDING 2009 – STORDAL KOMMUNE

Innstilling datert 21.06.2010 frå kontrollutvalsekretariatet:

Kontrollutvalet tek årsmelding 2009 for Stordal kommune til orientering.

Kontrollutvalet sitt samrøystes vedtak:

1. Kontrollutvalet stiller seg kritisk til det som kjem fram i punkt 2 gjeldande omsorgstenestene.
2. Kontrollutvalet etterlyser meir vektlegging av presentasjon av avvik mellom budsjett og rekneskap samt annan økonomisk informasjon.
3. Årsmeldinga kan med fordel kortast ned og bli presentert etter ein fastsett mal.
4. Forøvrig tek kontrollutvalet årsmeldinga til orientering.

SAK 08/10

KOMMUNEREKNESKAPEN 2009 – STORDAL KOMMUNE

Innstilling datert 21.06 2010 frå kontrollutvalsekretariatet.

Kontrollutvalet sin samrøystes uttale:

1. Stordal kommune sin rekneskap for 2009 blir godkjent
2. Det blir vist til atterhaldet i revisjonsmeldinga knytt til overskridingar i høve vedteke budsjett samt presiseringa om praktisering av bruk og avsetning gjeldande disposisjonsfond. Kommunen bør ta ein gjennomgang av sine rutinar på desse områda.

Ingrid Løset
leiar
(sign.)

Rune Støversten
medlem
(sign.)

Reidun Torpe Langhaug
medlem
(sign.)

**SUNNMØRE
KONTROLLUTVÅLSEKRETARIAT IKS**

Kontrollutvalet i Stordal

Dato: 01.12.2010

**SAK 10 /10
SELSKAPSKONTROLL ØRSKOG ENERGI AS**

Som vedlegg følger:

- Rapport av 29.10.2010 med vedlegg vedkomande gjennomført selskapskontroll for Ørskog Energi AS

I rapporten er det m.a.gjort greie for Stordal kommunestyre sitt vedtak av 28.06.2006 og lovheimel for kontrollen.

Rapporten som no ligg føre gir ei oppsummering av selskapet sine aktivitetsområde og utfordringar. I dette materialet finn ein og samanhengen mellom dette, og ulike andre, selskap med tilknytning til kommunen.

Stordal kommune bør nytte dette særlege høvet til å setje selskapsstyring gjennom eigarskap på sakskartet. Det er såleis å vone at materialet kan kome administrasjonen og dei politisk folkevalde til nytte i utforminga av ein tenleg eigarstrategi for dette selskapet. Ei ekstra utfordring ligg i at fleire kommunar direkte og indirekte har eigardeler i det same selskapet.

På same måten er det intensjonen at gjennomgangen skal utløyse debatt, vurderingar og konklusjonar som selskapet sjølv på lengre sikt kan ha nytte av.

Selskapskontrollen konkluderer med anbefalingar til tiltak som kontrollutvalet i Stordal kan slutte seg til. Mest sentralt synes det å vere at kommunen no utarbeider ei **eigarskapsmelding** som dekkjer dette selskapet. Dette krev at kommunen, gjerne med tanke på samarbeid med dei to andre eigarkommunene, går igjennom rapporten med tanke på planlegging av tiltak og **etablering av rutinar** for å sikre god politisk styring med eigarinteressene.

På bakgrunn av ovanstående og det som no ligg føre legg ein saka fram for kontrollutvalet med forslag om slik

innstilling:

Stordal kommunestyre viser til rapport for utført selskapskontroll for Ørskog Energi AS og ber administrasjonen legge fram plan for utarbeiding av eigarskapsmelding for selskapet som eiga sak.

Harald Rogne
dagleg leiar

**SUNNMØRE
KONTROLLUTVÅLSEKRETARIAT IKS**

Kontrollutvalet

Dato: 01.12.2010

**SAK 11/10
BUDSJETTRAPPORTERING 2010 – STORDAL KOMMUNE**

Av budsjettforskriftene §10 går følgjande fram:

”Administrasjonssjefen, eventuelt kommune- eller fylkesrådet, skal gjennom budsjettåret legge fram rapporter for kommunestyret eller fylkestinget som viser utviklingen i inntekter og innbetalningar og utgifter og utbetalningar i henhold ti det vedtatte årsbudsjett. Dersom administrasjonssjefen eller kommune- eller fylkesrådet finner rimelig grunn til å annta at det kan oppstå nevneverdige avvik i forhold til vedtatt eller regulert årsbudsjett, skal det i rapportene til kommunestyret eller fylkestinget foreslås nødvendige tiltak”

Av kommentarane til § 10 går det fram at det skal skje rapportering til kommunestyret om den faktiske utviklinga i inntekter og utgifter sett i forhold til dei inntektene og utgiftene som er ført opp i årsbudsjettet. Rapporteringa skal skje med jamne mellomrom og minimum to gongar i året. Ved tilstrekkelege avvik skal det settast i verk tiltak. Med tiltak blir det meint ikkje berre justeringar av dei oppførte inntektene og løyvingane som er nødvendige for å sikre/opprethalde kravet om balanse i årsbudsjettet, men også mulige tiltak innanfor budsjettrammene som t.d. å endre innhald i det kommunale tenestetilbodet.

Generelt sett bør kommunane fastsette reglar for omfang og hyppigheit av rekneskapsrapportering i løpet av året. Det bør også gå fram kva nivå det skal rapporterast på. Dei ulike nivåa bør få rekneskapsrapportering på sitt respektive nivå. Kommunestyret må få rapportering på same nivå som det vedtekne budsjettet. Det bør også føreligge eit system for periodisering av utgifter og inntekter.

Når det gjeld investeringsbudsjettet, så bør rapporteringa også innehalde verbale kommentarar til forskyvingar som følgje av tidleg eller sein byggestart, framdrift, kostnadsoverslag, finansieringsplan og løyvingar.

Det er viktig at rapporteringa skjer med same spesifikasjonsgrad som kommunestyret sitt budsjettvedtak då med budsjettskjema 1A, 1B, 2A og 2B (driftsbudsjettet- og investeringsbudsjettet).

Kommentarar

Kommunestyret har ikkje fått seg førelagt budsjettrapportering sidan kommunestyremøtet 30.06.2010. Rapporteringa på det tidspunktet ga inntrykk av at økonomien var under kontroll.

Etter kontrollutvalsekretariatet sitt syn burde det også ha blitt lagt fram rapportar av nyare dato for å kunne vise den økonomiske utviklinga siste halvåret.

På bakgrunn av ovanstående legg ein saka fram for kontrollutvalet med forslag om slikt

v e d t a k :

Kontrollutvalet ber rådmannen vurdere behovet for økonomisk rapportering til kommunestyret ut i frå budsjettforskriftene § 10.

Harald Rogne
dagleg leiar

**SUNNMØRE
KONTROLLUTVÅLSEKRETARIAT IKS**

Kontrollutvalget

Dato: 01.12.2010

**SAK 12/10
ORIENTERING OM FORNYINGS- OG UTVIKLINGSPROSJEKT
(EIGENKONTROLL I KOMMUNANE)**

Som vedlegg følger:

- Søknadsskjema om skjønnskot 2010 til fornyings- og utviklingsprosjekt – 2010/253 m.m.

Prosjektet skal gå i regi av ÅRU med fokus på etikk og tillitsskapande forvaltning i kommunane. Føremålet med prosjektet er å legge til rette for ein prosess om eigenkontroll i kommunane. Prosjektet skal innhente faglege bidragsytarar frå fagmiljø med god kunnskap om revisjonsstandardar og heilheitlege risikoanalysar av kommunal verksemd som grunnlag for prioritering og utvikling av eigenkontroll.

Dette er innanfor kjerneområdet til kontrollutvala og kontrollutvalet må ha ein strategi i forhold til dette arbeidet.

Det blir teke sikte på å dele ut Kommunal- og regionaldepartementet sin rapport: *85 tilrådingar for styrkt eigenkontroll i kommunane*. Denne rapporten vil vere ei viktig kjelde for kontrollutvalet når utvalet skal forhalde seg til det arbeidet som no vil bli sett i gang.

Det blir gitt ei orientering i møtet og det blir lagt opp til drøftingar.

Harald Rogne
dagleg leiar

**SUNNMØRE
KONTROLLUTVÅLSEKRETARIAT IKS**

Kontrollutvalget

Dato: 01.12.2010

**SAK 13/10
VURDERING AV UAVHENGIGHEIT**

Som vedlegg følger:

- Eigenvurdering frå kommunerevisjonen datert 06.09.2010

Ifølge forskrift om revisjon § 15 skal oppdragsansvarleg revisor minimum kvart år gi ei skriftleg eigenvurdering av sin uavhengigheit til kontrollutvalet.

Ytterlegare informasjon om eigenvurderinga går fram av vedlegget.

På bakgrunn av ovanstående legg ein saka fram for kontrollutvalet med forslag om slikt

v e d t a k :

Kontrollutvalet tek saka til orientering.

Harald Rogne
dagleg leiar

Til kontrollutvalget

i Stordal kommune

Vurdering av uavhengighet

Innledning

Ifølge forskrift om revisjon § 15 skal oppdragsansvarlig revisor minimum hvert år avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Krav til uavhengighet og objektivitet gjelder også for revisors medarbeidere, men det er kun oppdragsansvarlige revisorer som plikter å legge fram en skriftlig vurdering for kontrollutvalget. I Komrev3 IKS revisjonsplaner vil vurdering av uavhengigheten til hver enkelt revisor i kommunens revisjonsteam inngå som et eget punkt i revisjonsplanen. Oppdragsansvarlig revisors skriftlige egenvurdering skal ligge som et vedlegg til dette punktet.

Både kommuneloven (§ 79) og forskrift om revisjon (kap. 6) setter krav til revisors uavhengighet. Kravene er nærmere beskrevet nedenfor.

Lovens og forskriftens krav til uavhengighet

I flg. Kommuneloven § 79 og § 13 i forskrift om revisjon kan den som foretar revisjon ikke:

1. være ansatt i andre stillinger i (fylkes)kommunen eller i virksomhet som (kommunen deltar i
2. være medlem av styrende organer i virksomhet som (fylkes)kommunen deltar i
3. delta i, eller ha funksjoner i annen virksomhet, når dette kan føre til at vedkommendes interesser kommer i konflikt med interessene til oppdragsgiver, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til den som foretar revisjon
4. ha nærstående (ektefelle, samboer, nære slektninger), som har slik tilknytning til revidert at det kan svekke revisors uavhengighet og objektivitet.

I tillegg stiller loven § 79 og forskriften § 14 følgende begrensninger:

5. revisor kan ikke utføre rådgivnings- eller andre tjenester der dette er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet
6. revisor kan ikke yte tjenester som hører inn under den revisjonspliktiges, dvs. kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver
7. revisor kan ikke opptre som fullmektig for den revisjonspliktige, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstoloven
8. det må ikke foreligge andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisors uavhengighet og objektivitet ved gjennomføring av revisjonsoppgavene

Revisors egenvurdering av punktene ovenfor

Pkt. 1: Ansettelsesforhold	<i>Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i revisjonsselskapet.</i>
Pkt. 2: Medlem i styrende organer	<i>Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i noen virksomhet som kommunen deltar i.</i>

<p>Pkt. 3: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet, som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit</p>	<p><i>Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i></p>
<p>Pkt. 4: Nærstående</p>	<p><i>Undertegnede har ikke nærstående som har tilknytning til Stordal kommune som har betydning for min uavhengighet og objektivitet.</i></p>
<p>Pkt. 5: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors habilitet</p>	<p><i>Undertegnede bekrefter at det for tiden ikke ytes rådgivnings- eller andre tjenester overfor Stordal kommune som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i></p> <p><i>Før slike tjenester utføres av Komrev3 IKS foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 14, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.</i></p> <p><i>Revisor besvarer daglig spørsmål/henvendelser som er å betrakte som veiledning og bistand og ikke revisjon. Paragrafen sier at også slike veiledninger må skje med varsomhet og på en måte som ikke binder opp revisors senere revisjons- og kontrollvurderinger.</i></p>
<p>Pkt. 6: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver</p>	<p><i>Undertegnede bekrefter at det for tiden ikke ytes tjenester overfor Stordal kommune som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.</i></p>
<p>Pkt. 7: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige</p>	<p><i>Undertegnede bekrefter at verken revisor eller Komrev3 IKS for tiden opptrer som fullmektig for Stordal kommune.</i></p>
<p>Pkt. 8: Andre særegne forhold</p>	<p><i>Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tillitten til min uavhengighet og objektivitet.</i></p>

Stordal, 6 september 2010

Kjetil Bjørnsen

Oppdragsansvarlig revisor Stordal kommune

FYLKESMANNEN I
MØRE OG ROMSDAL

Sendes elektronisk til Fylkesmannen i Møre og Romsdal
Adresse: postmottak@fmmr.no

Skjønnstilskot 2010 til fornyings- og utviklingsprosjekt - 2010/253

Søknadsfrist 31. mars 2010

Søknadsskjema

Namn på prosjektet	Verdikommune Sunnmøre
Kommune	Ålesund - Ålesundregionens Utviklingsselskap (ÅRU)
Ev. samarbeidande kommunar, andre	Kommunane Giske, Haram, Norddal, Sandøy, Stordal, Skodje, Stranda, Sula, Sykkylven, Vanylven, Vestnes, Ørskog og Ålesund.
Kontaktperson/prosjektansvarleg	Rådgivar i ÅRU, Vegard Sperre Austnes
Søknad skjønsmidlar (kr)	Kr. 300.000,-
Kort om prosjektet/tiltaket (ev. utfyllande projektskisse kan leggjast ved)	
Prosjektet skal sette fokus på etikk og tillitsskapande forvaltning i kommunane. ÅRU ønskjer hausten 2010 og våren 2011 å halde samlingar der politikarar og administrativt tilsette kan få opplæring, dele erfaringar og diskutere etikk og tillitsskapande forvaltning i egne kommunar.	
Tidsplan – prosjektstart – prosjektslutt (ev. tall på månadar)	
Prosjektstart 15.08.2010. Prosjektslutt 01.07.2011.	
Mål – forventningar – utfordringar	
Målet med prosjektet er å leggje til rette for ein prosess om eigenkontroll i kommunane. Til samlingane er det ønskeleg å hente inn faglege bidragsytarar frå:	
<ul style="list-style-type: none"> • Fagmiljø med god kunnskap om revisjonsstandardar • Fagmiljø med god kunnskap om heilskapelege risikoanalysar av kommunal verksemd som grunnlag for prioritering og utvikling av eigenkontroll • Andre kommunar/regionar som har kome langt når det gjeld eigenkontroll	
Organisering - (styringsgruppe, referansegruppe, prosjektleiar etc. – ev. overføring frå prosjekt til drift)	
Prosjektet vert organisert med prosjektleiar. Styret i ÅRU vert styringsgruppe for prosjektet.	
Økonomi – budsjett (kostnader og finansiering – eigeninnsats – ev. andre finansieringskjelder)	
Løn og sosiale utgifter til prosjektleiar: kr. 50.000,-	
Honorar til eksterne bidragsytarar: kr. 200.000,-	
Utgifter i samband med samlingane: kr. 50.000,-	
Sum kr. 300.000,-	
Forankring i forhold til vedtak – budsjett o.a.	
Styret i ÅRU vart orientert om prosjektet i styremøte 9. mars 2010.	

Selskapskontroll i

Stordal kommune

▶ Ørskog Energi AS

29. oktober 2010

Innhold

1.	SAMMENDRAG.....	3
2.	INNLEDNING, BAKGRUNN, PROBLEMSTILLINGER OG AVGRENSNINGER... ..	5
3.	FRAMGANGSMÅTE/METODE.....	9
4.	INFORMASJON OM SELSKAPET... ..	9
5.	STORDAL KOMMUNES KONTROLL MED SINE INTERESSER SOM EIER.....	18
	5.1. GRUNNLAGET FOR KONTROLL – NOEN HOVEDSPØRSMÅL	
	5.2. SPØRSMÅL OM SALG AV ØRSKOG ENERGI AS	
	5.3. HVORDAN KOMMER EIERSTRATEGIEN FREM ?	
	5.4. MOTTAR KOMMUNESTYRET TILSTREKkelig OG DEKKENDE INFORMASJON ?	
6.	FORVALTNING AV KOMMUNENS EIERINTERESSER I SELSKAPET I FORHOLD TIL KOMMUNESTYRETS VEDTAK OG FORUTSETNINGER	21
	6.1. GRUNNLAG, STYRINGSSIGNALER FRA KOMMUNEN	
	6.2. MULIGHETER SOM KOMMUNEN HAR OG HAR HATT, VURDERINGER	
7.	UTØVING AV KOMMUNENS EIERINTERESSER I FORHOLD TIL SELSKAPETS VEDTEKTER.....	23
8.	SELSKAPETS VIRKSOMHET I FORHOLD TIL GJELDENDE LOVGIVNING.....	23
	8.1. AKSJELOVEN	
	8.2. ANNET LOV- OG REGELVERK	
	8.3. VURDERINGER, KONKLUSJON	
9.	HAR SELSKAPET EN EFFEKTIV OG ØKONOMISK FORSVARLIG DRIFT ?	23
	9.1. GRUNNLAG, VURDERINGSKRITERIER	
	9.2. VURDERING OG KONKLUSJON	
10.	ANBEFALINGER MED GRUNNLAG I UTFØRTE KONTROLLTILTAK.....	24
	10.1. RÅD OG ANBEFALINGER GENERELT	
	10.2. KS EIERFORUM	
	10.3. KONKRETE ANBEFALINGER	
	10.4. OPPSUMMERING / KONKLUSJON	
11.	KOMMENTARER.....	25
	11.1. ØRSKOG ENERGI AS	
	11.2. STORDAL KOMMUNE	

1. Sammendrag

Stordal kommune er andelshaver i Sunnmøre Kontrollutvalgsekretariat IKS. Advokatforetaket Kjetil Kvammen yter bistand til sekretariatet på oppdragsbasis og har gjennomført selskapskontroll for Kontrollutvalet i Stordal kommune. Kontrollen gjelder kommunens eierstyring og eieroppfølging av det kommuneide selskapet Ørskog Energi AS. Kontrollen har basert seg på det innsyn i selskapet som ble foretatt under den tilsvarende selskapskontroll for Ørskog kommune, korrigert for de senere endringer i selskapet som er kommet til etter at nevnte kontroll ble gjennomført.

Kontrollarbeidet er gjennomført i tiden 29. juni 2010 – XX. oktober 2010. Det har i hovedsak bestått i gjennomgang og vurderinger av sentrale grunnlags- og styringsdokumenter relevante for eierkommuner og selskapet, samt møter og samtaler med representanter for kommunens og selskapenes ledelse. Et utkast til rapport ble sendt både til kommunen og til selskapet for kommentarer. Mottatte tilbakemeldinger er referert og omtalt i siste del av rapporten.

Ledelsen i selskapet er bygget opp etter aksjeloven kap. 6 med styre og daglig leder. Kontrollen avdekker at eieren kjenner selskapet, men jevnt over har mindre inngående kjennskap til drift og utfordringer. Utfra et strategisk eiersynspunkt er det behov for gjensidig fokus på rollene. Den kommune som tar mål av seg til å opptre som en aktiv selskapseier må tilføres kunnskap, kanskje særlig på politisk nivå. Behovet for slik orientering gjelder flere sider ved virksomhetene. Oftest kan mye være vunnet dersom kommune-politikerne tenker over sin rolle som representanter for eieren, slik at de kan stille de rette spørsmålene:

- Hva innebærer egentlig min rolle som representant for min kommune som eier ?
- Hva bør en eier være oppmerksom på ?
- Hvordan kan vi kommune-politikere påvirke i ønsket retning ?
- Bør eieren ta et initiativ og prioritere dette feltet av kommunal virksomhet ?

Loven pålegger kommunene å føre "*kontroll med forvaltningen av kommunens [...] interesser i selskaper m.m.*" Kontrollutvalget i kommunen er pålagt å påse at dette fungerer i praksis.

Stordal kommune har, slik som en del andre offentlige eiere, ikke truffet særlige tiltak for å strukturere og profesjonalisere sin eierskapsutøvelse. Kommunen har heller ikke de nødvendige strategivedtak og handlingsplaner å styre etter på dette området. Arbeidet med dette er til nå ikke gitt tilstrekkelig høy prioritet. Dette antas også å være grunnen til at kommunen ennå ikke har utformet og vedtatt en spesifikk såkalt Eierskapsmelding. Et slikt dokument kan gi enkle og tilgjengelige oversikter over problemstillinger og fokusområder. I dag mangler systematikk for en løpende oppfølging og kontroll av selskapet. Slik styring tar gjerne form gjennom rutiner for dialog, gjerne pr. skriftlig kontakt og/eller møter på ledelsesnivå mellom eierkommunen og selskapet. Utfra status pr. i dag har selskapet derfor heller ingen sterk oppfordring til å formalisere utvidet informasjon fra selskapene gjennom året.

Det selskapet som er kontrollert har mottatt få eller ingen styringssignaler fra kommunen som ikke er etterkommet gjennom den løpende drift. Ett spørsmål er om selskapet har potensiale som til nå ikke har vært fullt utnyttet eller utredet for å konsolidere drift og eksistens. Der kan være viktige bidrag å hente fra eierhold på dette feltet gjennom en mer aktiv kommunikasjon.

Selskapets **vedtekter** inneholder ikke noe som pr. i dag kan sies å stride mot kommunens eierinteresser. Det er heller ikke registrert forhold eller aktiviteter hos selskapet som strider mot gjeldende lovgivning, eksempelvis aksjeloven.

Hovedtall fra selskapets regnskaper viser en forsvarlig økonomisk utvikling, herunder en tilfredsstillende egenkapitalsituasjon. De økonomiske resultatene er om lag på nivå med forventningene.

Advokatforetaket som har gjennomført nærværende selskapskontroll vil anbefale kommunen å prioritere arbeidet med utarbeidelsen av en Eierskapsmelding og dernest at prinsippene i denne søkes etterlevd. Da må det vurderes å tilføre ressurser. Det som særlig er aktuelt er å formalisere informasjon- og rapporteringsrutinene mellom eieren og selskapet og å få i stand tjenlige rutiner for rådmannens vurdering av de løpende utfordringene og mulighetene.

Oppfølgingsmulighetene for dette vil antagelig være best dersom det administrative ansvaret for utøvelsen av eierinteressene tillegges en bestemt stilling/funksjon i kommunen. Arbeidet kan da utføres profesjonelt og forankres sentralt i kommunens administrasjon.

I egen sak hvert år bør kommunestyret få spesiell informasjon om hvordan administrasjonen ivaretar og utøver kommunens eierinteresser. Det er naturlig at informasjonen samtidig beskriver utvikling og viktige utviklingstrekk/hendelser i selskapene. Eierstyringen kan imidlertid bare fungere tilfredsstillende dersom det hersker åpenhet om kommunens eierskap og at kommunestyret mottar tilfredsstillende og dekkende informasjon om selskapet.

I nærværende rapport omtales kun Stordal kommune sitt forhold til Ørskog Energi AS. Situasjonen og problemstillingene kan på mange måter være likeartede for andre selskaper som kommunen har eierinteresser i. Mulige parallelle / fremtidige rapporter for disse bør derfor til en viss grad sees i sammenheng med nærværende. Og ikke minst må det ses hen til behovet for **samkjøring** med andre eierkommuner, eksempelvis Ørskog og Skodje.

De mest sentrale forslag til **tiltak** som beskrives i rapporten er følgende:

Stordal kommune	- Utarbeidelse av Eierskapsmelding som dekker selskapet
	- Etablering av formelle rutiner for gjensidig informasjon og rapportering fra selskapet
	- Samordning mot de øvrige kommuners eierstyring i samme selskap
	- Løpende informasjon fra selskapet til kommunen
	- Være kjent med informasjon fra Styreværvregisteret
	- Fastsette administrativt ansvar for eierutøvelse
	- Utarbeide årlig melding til kommunestyret om eierskapet
	- Oppdatering av Eierskapsmeldingen
Aksjeselskapet	- Ta opp og drøfte omstillings- og utviklingsbehov for bedring av konkurransekraft og overlevelsessevne – lav terskel, men i h.t. til innarbeidede rutiner

2. Innledning og bakgrunn

2.1. Hjemmel og vedtak om kontroll, plan

2.1.1. Hjemmelsgrunnlag

- Lovgivning: Kommuneloven § 77 nr. 5: *"..skal..føres kontroll med kommunens interesser i selskaper.."*
Selskapskontroll i medhold av denne bestemmelsen kan i prinsippet gjennomføres i alle typer selskaper, også selskaper som er delvis eid av private.
- Forskrift: Kontrollutvalgsforskriften (forskrift 15. juni 2004 nr. 905) kap. 6 har regler om "Selskapskontroll" (gitt i medhold av kommuneloven § 77 nr. 11)

Bestemmelsen gjelder selskaper hvor kommuner er direkte aksjeeiere. Hjemmelsgrunnlaget blir tolket slik at det også gir kontrollgrunnlag for selskap der kommunalt heleide aksjeselskaper har en betydelig eierandel.

- Forholdet til kommuneloven § 80:
Uavhengig av selskapskontroller kan et kontrollutvalg foreta undersøkelser i egen regi i visse typer kommunalt eide selskaper, dvs uten bestilling fra kommunestyret. Kommuneloven § 80, første ledd, gir kontrollutvalget innsynsrett i selskapene. Innsynsretten gjelder imidlertid ikke overfor aksjeselskap som delvis er eid av private.
- Kommunestyret kan dessuten fastsette regler for kontrollutvalgets kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskapet og herunder fastsette hvilke dokumenter mv. som skal sendes kontrollutvalget (slike regler er ikke fastsatt).

Hjemmelen for nærværende kontroll etter beslutning fra den ene av eierkommunene synes ikke å være tvilsom.

2.1.2. Overordnet bakgrunn for kontrollen

På landsbasis eksisterer det i dag et betydelig antall kommunale selskaper. Fremveksten av disse har satt økt fokus på kommunenes rolle som samfunnsansvarlige eiere. Kommunene forvalter store verdier gjennom sine selskaper, noe som krever den best mulige styring og selskapsledelse. Overordnede strategier og retningslinjer som til stadighet minner aktørene om ansvars- og rolledelingen mellom eier(ne) og det enkelte selskap inngår i dette.

Det settes i forlengelsen av dette oftere fokus på eierskapsstrategier og utarbeiding av eierskapsmeldinger i kommunene.

Ved siden av eiendomsdrift og forretningsmessig tjenesteyting er området kraft- og vannforsyning det vanligste området å tillegge kommunale selskaper innen vårt fylke (Kilde: Telemarksforskning).

2.1.3. Departementets arbeid med tilpassing av regelverket

En arbeidsgruppe oppnevnt av Kommunal- og regionaldepartementet fremla 15.12.2009 rapport med anbefalinger om styrket egenkontroll i kommunene (H-2245). Rapporten om disse såkalte "85 tilrådingene" er blitt et sentralt arbeidsverktøy for kontroll, selv om den må sees på som et

foreløpig arbeidsdokument. Rapporten gir også tilrådinger innenfor området selskapskontroll og noen av disse er følgende:

- bedre informasjon og oversikt over selskaper som kommunen eier, eventuelt er medeier i
- samordning av selskapskontroll ved flere eierkommuner, evt. i selskapsvedtektene
- opplysninger om selskapskontroll i styrets årsberetning
- klargjøring av området for innsyn etter kommuneloven § 80
- endringer i regelverk for å sikre effektiv folkevalgt kontroll
- nasjonal statistisk oversikt over omfanget av selskapskontroll

2.1.4. Stordal kommunestyres plan for selskapskontroll i kommunestyreperioden

Vedtaket om utføring av kontroll:

Kontrollutvalgets utkast til plan ble vedtatt i kommunestyrets møte den 28.06.2006, sak nr. 037/06 og vedtaket lyder slik:

1. *Kontrollutvalet kartlegg om det ligg føre ein strategi for eigarskap (skriftleg eigarskapspolitikk) i kommunen både for selskap som kjem inn under kommunelova § 77 nr 5 og § 80*
2. *Kartlegging av system og rutinar for kommunens eigenkontroll*
3. *I den grad det alt ligg føre "noko" å kontrollere opp imot, blir det planlagt ein kontroll av aksjeselskapa og eventuelt andre typer engasjement som garantiar og utlån*
4. *Ein selskapskontroll kan også innehalde forfaltningsrevisjon. Det blir vist til eigen plan for forvaltningsrevisjon og selskapskontrollen vil ikkje innehalde forvaltningsrevisjon i denne planperioden.*
5. *Stordal kommunestyre føreset at gjennomføring av selskapskontrollen ikkje skal medføre økte utgifter til kommunen sin revisjon eller kontrollutvalssekretariat.*

Kommunestyrets planvedtak tolkes / avgrenses generelt i denne rapporten slik:

- I forhold til Kontrollutvalgsforskriften kap. 6:
  - det skal utføres kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskapene. Benyttes myndigheten til å forvalte kommunens eierskap på den måte som er fastsatt i den aktuelle lov for virksomheten, for eksempel aksjeloven ?
  - det skal kontrolleres om kommunens eierinteresser i selskapene blir utøvet i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll).

Kommunen har så langt ingen planer om ytterligere selskapskontroller i inneværende kommunestyreperiode.

2.2. Noen avgrensninger og problemstillinger

2.2.1. Skillet mellom eierskapspolitikk og eierskapsstrategi

Med eierskapspolitikk forstår vi her de overordnede premisser som kommunen legger til grunn for selve forvaltningen av sine selskaper og eierandeler. Dette innebærer også hva slags systemer,

retningslinjer og rutiner kommunen skal ha for utøvelse av sitt eierskap. Dette kan bl.a. omfatte rutiner for rapportering, premisser for valg av styremedlemmer, premisser for valg av selskapsorganisering, premisser for utøvelse av eierskap osv.

Eierstrategien vil være den styring, de handlinger, kommunen fastlegger overfor selskapet for å sikre at dette arbeider mot de målsettinger som eieren har satt. Slik organisasjons- og ledelsesstrategi (HR-strategi) kan defineres som kunsten å utnytte en bedrifts resurser for å oppnå bedriftens mål.

Målet for eierstrategien må være å få til en overordnet tenkning basert på en situasjonsanalyse og en målsetting. Strategien angir for eksempel hvilke konkurransetiltak en bedrift skal prioritere og hvordan gjennomføringen skal skje, gjerne i form av en handlingsplan.

De to begrepene griper således litt inn i hverandre.

2.2.2 Inhabilitet som følge av styreverk i offentlig heleide selskaper mv.

Stortinget vedtok den 05.06.2009 (LOV-2009-06-05-97) å innskjerpe habilitetsreglene for folkevalgte som også er styremedlemmer i kommunalt eide bedrifter. I praksis betyr det at det vil bli vanskeligere - først og fremst for ordførere - å ha slike dobbeltroller. Rådmenn omfattes også av regelen.

Det er imidlertid ikke nedlagt noe *forbud* mot at ordførere sitter i styrene i de bedriftene som kommunen eier.

Forvaltningsloven § 6 første ledd e) lyder:

En offentlig tjenestemann er ugild til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse eller til å treffe avgjørelse i en forvaltningssak

.....

e) *når han leder eller har ledende stilling i, eller er medlem av styret eller bedriftsforsamling for*

.....

- et selskap som er part i saken. Dette gjelder likevel ikke for person som utfører tjeneste eller arbeid for et selskap som er fullt ut offentlig eid og dette selskapet, alene eller sammen med andre tilsvarende selskaper eller det offentlige, fullt ut eier selskapet som er part i saken.

Lovendringen kan ha betydning i de tilfeller der selskapet er part i kommunal forvaltningssak.

2.2.3. Avgrensning mot utvidet selskapskontroll (forvaltningsrevisjon)

Selskapskontroll skal alltid minst omfatte eierskapskontroll. Det er opp til kommunen å beslutte om det i tillegg skal gjennomføres forvaltningsrevisjon.

Selskapskontrollen omfatter i dette tilfelle kun det obligatoriske element (eierskapskontrollen) og ikke analyser av hvordan selskapet rent faktisk utøver sine oppgaver (forvaltningsrevisjon), jfr. forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner kap. 3.

Eierskapskontrollen kan imidlertid gi grunnlag for en senere utvidet frivillig selskapskontroll (forvaltningsrevisjon) i tilfelle det avdekkes forhold som indikerer behov for en mer grundig gjennomgang av selskapet eller visse sider ved det. Advokatforetaket fant ingen slike forhold i det materiellet som ble presentert for oss.

2.2.4. Problemstillinger som er søkt fokusert på ved kontrollen

Utfra formålet med selskapskontrollen kan nevnes følgende problemstillinger og fokusområder:

- 5.2.4.1 Er det valgt en tjenlig organisasjonsform i forhold til selskapets virksomhet og rammer for drift ?
- 2.2.4.2. Har Stordal kommune etablert en eierstrategi for selskapet ?
- 2.2.4.3. Har kommunen som eier utarbeidet et generelt system for oppfølging og en generell rutine for rapportering for sitt selskap ?
- 2.2.4.4. Er det etablert tilfredsstillende prosedyrer for utøvelse av generalforsamlingsoppgaver i selskapet ?
- 2.2.4.5. Er lovens krav til styresammensetning i det kommunale aksjeselskapet oppfylt ?
- 2.2.4.6. Utøver generalforsamlingen sin myndighet innenfor gjeldende lovgivning og annet regelverk, for eksempel aksjelov og selskapsvedtekter ?
- 2.2.4.7. Hvordan fungerer kommunal rapportering fra valgte representanter i selskapet (generalforsamlingen) til kommunens egne organer ?
- 2.2.4.8. Har styret sørget for en forsvarlig forvaltning av selskapet (eierinteressene) i tråd med regelverk som selskapet er bundet av ?
- 2.2.4.9. Hvilke rutiner gjelder for vurdering og godkjenning av
  - endringer i selskapets aktiviteter, for eksempel nye tjenestoområder ?
  - større investeringer ?
  - samarbeid med andre ?
- 2.2.4.10. Driver selskapet i tråd med kommunestyrets vedtak / intensjoner ?
- 2.2.4.11. Blir selskapets aktiviteter rapportert i tråd med lover og regler ?

2.2.5 Kritiske spørsmål – forholdet til drifts- og forretningshemmeligheter

Selskapskontroll inneholder en form for tilsyn som er utviklet de senere år. Den har ennå ikke festnet seg som en kjent kontrollform. Stordal kommune er langt fra den eneste som ikke er i mål med å utforme strategier for sitt eierskap.

Ser man på regelverket og tilgjengeligheten av ressurser for at en kommune skal ha en aktiv styring som eier så vil man ofte stå overfor prioriteringer der disse oppgavene blir forsømt. At eieren er et folkevalgt organ gjør eierstyringen mer utfordrende.

I selskaper med innslag av konkurranseutsatt virksomhet kan forholdet til interne handlingsplaner og strategier reise visse prinsipielle spørsmål. En offentliggjøring av selskapets indre arbeidsmåter m.v. kan virke negativt for selskapet. Det tenkes her på opplysninger som det er av konkurransemessig betydning for virksomheten å hemmeligholde. På slike felt bør rapporteringen om selskapskontrollen utformes slik at den ikke kompliserer eller gir negative virkninger av det innsyn som gjennomføres. Regelverket om kontroll er ikke direkte utformet med tanke på veiledning i disse spørsmålene som dessuten griper inn i annen lovgivning.

2.2.6 Interkommunalt selskap eller aksjeselskap ?

Spørsmålsstillingen kan være:

Gir organiseringen av kommunal virksomhet i et interkommunalt selskap større grad av eierinnflytelse enn det som kan oppnås ved bruk av aksjeselskapsformen ?

I følge forarbeidene til lov om interkommunale selskaper representerer loven et tilbud til kommunene om en organisasjonsform for kommunal virksomhet hvor det er behov for noe større grad av politisk styring og kontroll enn det aksjeselskapsformen tillater. I juridisk teori er det reist tvil om denne forutsetningen slår til. Aksjeselskapsformen er derfor ofte å foretrekke p.g.a. at den er alminnelig kjent, også for kommunene.

3. Informasjonsinnhenting og arbeidet med rapporten

Den 29.06.2010 ble det sendt oppstartbrev til ordfører og rådmann. Her skisseres plan for selskapskontrollen med anmodning om oversendelse av dokumenter. Den 14.09.2010 ble det tatt kontakt med selskapets daglige leder og informert om selskapskontrollen. Det ble opplyst at denne ville bygge på tidligere rapport utarbeidet for Ørskog kommune.

Som metodikk er det benyttet intervjuer, dokumentgjennomgang og analyser / vurderinger. Av dokumenter som er gjennomgått nevnes: Kommunestyrevedtak, protokoller fra generalforsamlinger og styremøter, årsregnskaper og årsberetninger, revisjonsberetninger og selskapsvedtekter. En del dokumenter er hentet fra kommunens nettsider, andre er mottatt fra selskapets administrerende direktør / daglige leder. Adm. dir. / daglig leder har også gitt informasjon mv. via korrespondanse.

Samtaler med styrets leder Helge Nils Haram og adm. dir. Runar Karl Stette er den 30.08.2009 gjennomført i tråd med opprinnelig oppstartbrev til selskapet. I tillegg er det den 06.07.2010 holdt møte med kommunens politiske og administrative ledelse, dvs. ordfører Charles Tøsse og daværende rådmann Torbjørn Emblem, der også mer generelle forhold knyttet til selskapskontroll ble berørt.

Ørskog Energi AS oversendte dokumentasjon og utfyllende faktaopplysninger ved ekspedisjon av 14.09.2010. Det mottatte er i det vesentlige innarbeidet i rapporten.

Et utkast til rapport ble den 12.10.2010 sendt kommunen og selskapet for kommentarer. Tilbakemeldingene er inntatt til slutt i rapporten under kapittel 11, Kommentarer.

4. Informasjon om selskapet og bakgrunn for opprettelsen

4.1. Ørskog Energi AS

- organisasjonsnr.: 982 029 929
- forretningsadresse: 6240 Ørskog
- bransje: Distribusjon av elektrisitet
- dato for stiftelse: 15.04.2000
- www.orskog-energi.no

Oversikt over selskapets organisasjon er vist skjematisk i organisasjonsplan, jfr. **vedlegg** 12.3. Selskapets tre avdelinger er: Merkantil, drift og lokalt el-tilsyn (DLE).

DLE er en lovpålagt oppgave som følger av energiloven og lov om tilsyn med elektriske anlegg, underlagt DSB (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap).

Det vesentligste av virksomheten ligger innenfor avdelingen som arbeider med drift – nyanlegg og plan. Siden 2006 har selskapet hatt ansvaret for beredskap og drift av vann- og

avløpssystemer (VA-anlegg) i Ørskog. Selskapet en betydelig aktør innenfor teknisk infrastruktur i alle tre kommunene Skodje, Ørskog og Stordal ved bygging av strømtilførsel / trafoer, tilrettelegging for fiberframføring osv.

Ørskog Energi AS kjøper flere pålagte oppgaver innenfor DLE fra Elsikkerhet Møre AS, se nedenfor.

Ørskog Energi AS er også en del av KBO (Krafftforsyningens beredskapsorganisasjon) som også er utledet fra energiloven gjennom beredskapsforskriften. Ørskog Energi sin beredskapsorganisasjon er knyttet opp mot kommunenes beredskapsplaner.

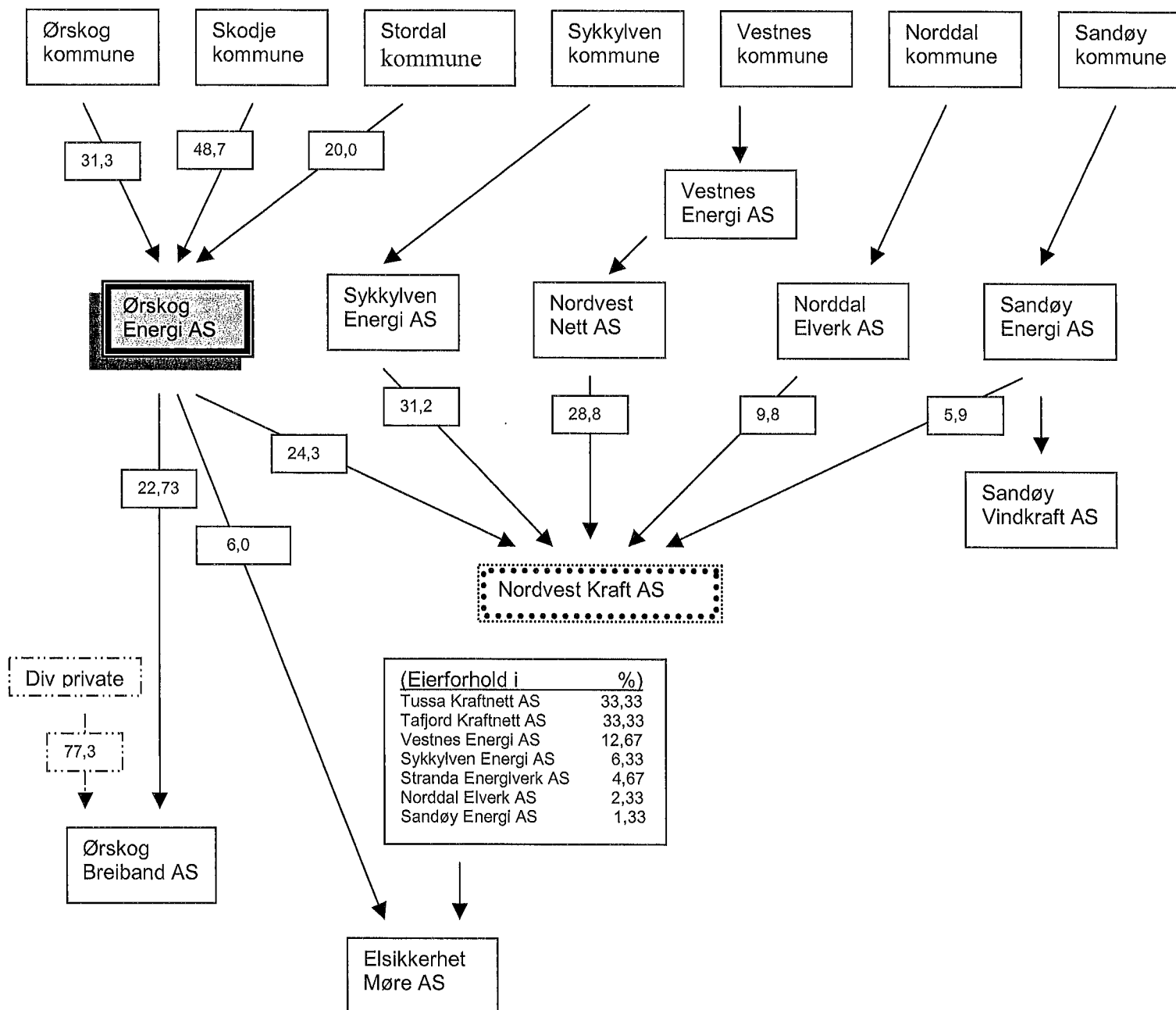
Virksomheter innenfor energiforsyning er omfattet av lovreglene om offentlige anskaffelser, men med nærmere regler i en egen forskrift (forsyningsforskriften). Det vises til lov om offentlige anskaffelser § 2 og forskriften. I forhold til regelverket om konkurranse ved offentlige anskaffelser gjelder relativt høye terskelverdier. Men forsyningsforskriften oppfordrer til konkurranse og ved større innkjøp besørger innkjøpssamarbeidet gjennom Nordvest Kjøp at innkjøp blir utført m.v. i h.t. gjeldende regelverk.

Fra 1996 har selskapet deltatt i denne innkjøpsgruppen sammen med Tussa KraftNett AS, Istad KraftNett AS, Sykkylven Energi AS, Stranda Energiverk AS, Sandøy Energi AS, Nordvest Nett AS og Norddal Elverk AS. Bakgrunnen var behovet for et system for bistand i prosessen med medlemmenes anskaffelser, samt ønsket om å standardisere innkjøpsprosessene hos disse.

Etiske retningslinjer for ansatte er ikke utformet eller vedtatt.

Bakgrunn for selskapsdannelsen synes å ha vært at den overordnede strategi for energiforsyningen i eierkommunene skulle bli konkurransekraftig gjennom ett selskap slik at det kunne legges til rette for økt verdiskaping. Utviklingen har gått i retning av at energiselskapene i større grad blir en forretningsmessig, konkurranseutsatt virksomhet. Kompetanse innenfor en effektiv og miljøgunstig energiforsyning er blitt et forretningsområde. Kompetanse på elektriske anlegg mv. er også en konkurransefaktor og salg av varer og tjenester innenfor dette området utvikles og inngår i forretningsvirksomheten.

4.3. Selskapets viktigste eierkonstellasjoner

4.4. Virksomhetenes grunnleggende rammevilkår – bakgrunnen for selskapet

Da regelverket for energibransjen er omfattende og spesielt, men ikke desto mindre vesentlig for selskapets virksomhet, er det naturlig å påpeke en del hovedforutsetninger som følger av lovgivningen.

4.4.1. Ørskog Energi AS

Energiloven (L29.06.1990 nr. 50 Lov om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m.) innførte vesentlige endringer for kraftbransjen og deres kunder.

Loven innførte et skille mellom konkurranseutsatt virksomhet (produksjon og omsetning) på den ene siden og monopolbasert virksomhet (bygging og drift av nett) på den andre siden. Før loven hadde energiverkene monopol på kraftomsetning i eget område, men samtidig plikt til å dekke krafttetterspørselen i samme område. Monopolet på omsetning med tilhørende oppdeckningsplikt ble opphevet. Overføringsnettet er et naturlig monopol, men energiverkene ble pålagt å stille nettet til disposisjon for leveranse til sluttbrukere fra andre kraftleverandører (leveringsplikt). Bakgrunnen for energiloven var i hovedsak et ønske om bedre ressursutnyttelse og en utjevning av store forskjeller på sluttbrukerprisene i ulike deler av landet.

For at energiloven skulle virke etter sin hensikt, ble det samtidig lagt opp til andre vesentlige tiltak; det tidligere Statkraft ble delt i henholdsvis Statkraft SF og Statnett SF, det ble innført punkttariffsystem med opphevelse av avstandselementet i pris på overføring og det ble etablert en kraftbørs (Statnett Marked, senere Nordpool). Den reelle virkning av loven for kraftbrukerne fikk man først fra våren 1992 da punkttariffsystemet ble satt i kraft.

Energiloven er en rammelov. Sentrale virkemidler for lovens gjennomføring er omfattende bruk av forskrifter og konsesjoner med tilhørende vilkår. Den sentrale forskriften er energilovforskriften 7. desember 1990 nr. 959, sist endret 13. desember 2006.

Bestemmelser om kontroll av nettselskapenes monopolvirksomhet er nedfelt i forskrift 11. mars 1999 nr. 302 (kontrollforskriften) om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og overføringstariffer, sist endret 7. desember 2007. (Norsk Lovkommentar)

Det nye regelverket medførte en endring i selskapets driftsvilkår. Fra prisfastsetting gjennom kommunale vedtak innførte NVE i 1994 et avkastnings-regime.

I 1997 ble det innført norm- og kostnadsbasert inntektsramme i 5 års-perioder, samtidig som det ble satt et tak på inntekten av nettariffen. Inntektstaket blir beregnet av brutto-verdier. I inntektsrammen inngår årlige målinger av effektivitet, såkalt KILE-ordning (Kvalitetsjusterte inntektsrammer ved ikke levert energi). Denne medfører at Ørskog Energi AS må svare direkte kompensasjon til kundene ved langvarige avbrudd, selv om disse kan være både planlagt og varslet.

Fra 2002 har kravet til kostnadseffektiv drift blitt av større betydning. Nettselskapene måles nå i sterkere grad på effektivitet. Både drifts- og vedlikeholdskostnader, kostnader ved kapitaltilgang, avskrivninger og kvalitet er faktorer som innvirker. Mange vil mene at dette gir større rettferdighet og forutsigbarhet .

Dermed blir det av betydning bl.a. at nettet er av best mulig kvalitet slik at det kan driftes på rimeligste måte. Ørskog Energi AS sitt nett ble godt opprustet på 1980-tallet og er vedlikeholdt etter en kontrollert plan.

Med hjemmel i energiloven er det (fra 2001) fastsatt forskrift om innbetaling av påslag på nett tariffen til Energifondet. Selskapet må yte 1 øre / kWh i bidrag til Enova av den energimengden som er fakturert slutt kunder i distribusjonsnett (Enova-påslaget).

Lov 24. mai 1929 nr. 4 om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr (**el-tilsynsloven**) håndheves av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB). Ørskog Energi AS er underlagt el-tilsynsloven.

Slik loven nå lyder er den et resultat av samordningsarbeidet innenfor helse-, miljø- og sikkerhetsområdet («HMS-området»). Den klargjør de plikter som påligger eier med lokalt elektrisitets tilsyn. Gjennom disse reglene er Ørskog Energi AS pålagt å utføre systematisk kontroll av elektriske anlegg innenfor sitt forsyningsområde.

Ørskog Energi AS har på dette feltet samarbeid med og er medeier i Elsikkerhet Møre AS som har 8 ansatte og er samlokalisert med selskapet. Lovpålagt tilsyn utføres i h.t. rammebrev og årlig tilsynsplan.

4.4.2. Nordvest Kraft AS

Selskapets virksomhet og eierforholdet gjør at det kort omtales her. Selskapet driver salg av konkurranseutsatte varer og tjenester.

4.5. Opptakt og strategi – informasjon om selskapsstiftelse m.v.

4.5.1. Ørskog Energi AS

Selskapet ble stiftet den 15.04.2000 av de kommuner som i dag er selskapets aksjeeiere, Skodje, Ørskog og Stordal. Virksomheten var en direkte fortsettelse av Ørskog Interkommunale Kraftlag (ØIK) som under storkommunen ble drevet som en kommunal etat. Aksjefordelingen ble nå gjennomført med utgangspunkt i folketallet i de tre kommunene som gjenspeilte eierforholdet i ØIK. I følge styresak 06/98 skulle alle plikter og retter gå over til det nye aksjeselskapet.

4.5.2. Hvilke retningslinjer er gitt av eierne

En aksjeeieravtale (benevnt Intensjonsavtale) lå til grunn for selskapsstiftelsen. Av interesse for nærværende selskapskontroll nevnes at denne avtalen forutsetter at selskapet

- skal drives etter forretningsmessige prinsipper
- skal være en naturlig samarbeidspartner både for kunder og eiere

En aksjeeieravtale vil etter sin art utfylle vedtektene og vil ikke kunne endres uten ved enstemmighet og kan således ha betydelig gjennomslagskraft. I denne avtalen legges imidlertid ingen særlige retningslinjer / føringer fra eierne utover ovennevnte.

Når det gjelder aksjeeieravtale som Ørskog Energi AS selv er bundet av i egenskap av eier, berøres dette nedenfor.

I hvilken grad selskapsvedtektene angir retningslinjer for selskapet, se nedenfor under pkt. 4.6.

Ved avtale av 15.12.2005 med de tre eierkommunene ble en del av selskapets egenkapital som var i behold etter stiftelsen i 2000 omgjort til et langsiktig ansvarlig lån kr. 30 mill.. Etter avtalen skal dette på den ene side gi långiverne en "streng forretningsmessig avkastning", jfr. **vedlegg 12.2**. Ørskog Energi AS skal på den annen side kunne kreve markedsmessige lånebetingelser, definert som 12 mnd. NIBOR + 2 %-poeng. Retten til oppsigelse av lånet er begrenset. Det fremgår ikke av avtalen hvordan långivernes interne ansvar er fordelt.

At selskapene har tilfredsstillende økonomirutiner og rimelig effektiv drift må anses som er krav som er underforstått fra eierkommunene.

4.6. Vedtektsbestemmelser om selskapets formål, visjon, m.v.

4.6.1. Ørskog Energi AS

I vedtektenes § 3 er formålet definert slik:

"...på eiga hand eller i samarbeid med andre, å bygge og drive energianlegg på ein rasjonell og effektiv måte, samt drive verksemd som står i naturleg samanheng med dette, eller anna verksemd som kan styrke selskapet sin økonomi og innteningsevne"

Selskapets forretningskontor skal være i Ørskog (§ 2).

I følge § 4 i vedtektene er aksjene i selskapet fordelt slik:

-	Skodje kommune	974 aksjer som utgjør	48,7 %
-	Stordal kommune	400 aksjer som utgjør	20,0 %
-	Ørskog kommune	<u>626</u> aksjer som utgjør	<u>31,3 %</u>
		2 000 aksjer	100,0 %

Ellers gjelder tilnærmet lovens minimumsvedtekter for selskapet. De gir da ingen interne retningslinjer om hvordan eierkommunene forholder seg til eierstrategi og lignende.

Det er selskapet sin visjon at lokalsamfunnet skal "oppleve selskapet som den best eigna forvaltaren av energiforsyninga og som den naturlege kompetansebedrifta i energispørsmål".

4.7. Noen øvrige karakteristika og aktuelle spørsmål

Ørskog Energi AS har ikke en nedtegnet og vedtatt utbyttepolitikk. Styrene har løpende kommet med tilrådinger og generalforsamlingen har til nå godkjent forslagene uendret. Ørskog Energi AS har gjennom sin gjeldende forretningsplan tallfestet mål for egenkapitalen i selskapet. Utbytte og egenkapital henger sammen og eierne er gjort kjent med målsettingene.

Gjennom de ansvarlige lån har Ørskog Energi AS en forutsigbar finansiering av kapital. Aksjeeierne mottok på sin side i 2008 2,295 mill. kr. i renter på lånene.

Av betydning for Nordvest Kraft AS sitt forhold til Stordal kommune som eier, er "Avtale om forvaltning og risikostyring" av kraftkjøp, inngått mellom innkjøpssamarbeidet for ÅRU-kommuner og Fjordkraft AS / Tafjord Marked AS (Markedsnavn: Tafjord Kraftsalg AS). Fjordkraft AS er en

av de største norske aktørene innenfor forvaltning av kraftporteføljer og har eierskap i, og et nært samarbeid med, Tafjord Kraftsalg AS.

Et spørsmål som synes sentralt i forhold til Nordvest Kraft AS er i hvilken grad Stordal kommune benytter seg av retten til å vurdere denne innkjøpsavtalen på kraft utfra hvilke kriterier som er viktigst for kommunen og definere disse. Kommunens standpunkt vil være av betydning for hvorvidt Nordvest Kraft AS er konkurransedyktig i forhold til avtalen.

4.8. Generalforsamlingen - den øverste myndighet i selskapet

Utgangspunkt: *Aksjeloven § 5-1 (1): "Gjennom generalforsamlingen utøver aksjeeierne den øverste myndighet i selskapet."*

Et kanskje overflødig, men nyttig spørsmål kan her være: Hvordan kan ordføreren være kjent med hva kommunen egentlig mener om de ulike spørsmål i / om selskapet ? I hvilken grad bør ordføreren i forkant drøfte temaene for generalforsamlingene inngående med andre politikere ?

Ordførerne representerer sin respektive eierkommune i generalforsamling. Ordføreren tar opp aktuelle saker/spørsmål om Ørskog Energi AS i sitt formannskap og kan søke råd der.

4.9. Styre og administrasjon

4.9.1. Ørskog Energi AS

Med virkning fra 01.01.2010 skal aksjeselskap hvor kommuner og fylkeskommuner til sammen eier minst to tredeler av aksjene i selskapet følge aksjeloven § 20-6 om representasjon av begge kjønn i styrene. Av fem styremedlemmer, utenom de ansattes representant, skal hvert kjønn være representert med minst to.

Når det gjelder sammensetning og /-kompetanse består styet i 2009/2010 av

- Helge Haram, leder, teknisk-/telesjef Ålesund, tidligere politiker for Skodje
- Osvald Ringstad, nestleder, selvstendig næringsdrivende, medlem Ørskog kommunestyre
- Rune Støversten, arbeider i transportsektoren, medlem av Stordal kommunestyre
- Lidvar Giskeødegård, ingeniør elektro sterkstrøm, arbeider i næringslivet
- Åse Karin Gjære, bedriftsleder, medlem av Ørskog formannskap
- Kjell Søvik, (repr. for de ansatte)
Varamedlemmer:
- Bjørn Johnny Græsmo, Kari Grindvik (politisk valgt av Skodje kommune), Jan Are Remme, Alf Knutsen (repr. for de ansatte), Torill Leikny Berg og Arild Håkon Jakobsen

Daglig leder i selskapet er Runar Karl Stette. Han tiltrådte 01.04.2009 etter å ha arbeidet i Norddal Elverk AS siden 1995. Runar Karl Stette er diplomøkonom og revisor.

Nettsjef og sakkyndig driftsleder er Alf Knutsen.

Regulært har styret 3 møter første halvår og 3 møter andre halvår, samt deltakelse ved generalforsamling.

Utvelgelse av kandidater til styret har skjedd utfra fagkompetanse og interesse hos personer med ulik tilknytning til lokalmiljøet.

Styret har utarbeidet egen instruks som med ulike intervall blir revidert/oppdatert og som tjener som styringsredskap for virksomheten.

4.10. Nærmere opplysninger om drift

4.10.1. Ørskog Energi AS

4.10.1.1. Generelt

Selskapets verdiskaping skjer innen distribusjon av elektrisk kraft, der selskapet bygger og driver overføringsnett innenfor såkalt områdekonsesjon gyldig frem til 2030. Selskapet er et rent nettselskap med leveringsplikt når det gjelder nettet i kommunene, jfr. pkt. ovenfor. Selskapet produserer ikke selv strøm.

Andre forretnings- /aktivitetsområder kunne gi selskapet flere ben å stå på, slik som for eksempel installasjon eller beslektede områder. Både vedtekter og arbeidsavtaler gir ledelsen den nødvendige handlefrihet for å tenke i disse baner.

Nettet er i betydelig grad tilrettelagt for fiberkabling. Denne aktiviteten ligger nær opp til kjerneområdet av Ørskog Energi AS sin virksomhet. Ørskog Breiband AS, som selskapet er medeier i, ivaretar en del av disse oppgavene. Ørskog Energi AS har salg og service på varmpumper.

Likeså er produksjon av kraft, for eksempel småkraft-foretak, et område som selskapet er åpen for å engasjere seg i.

Selskapet har for tiden ca. 14 årsverk og 15 ansatte. Økonomisjef har ansvar for bl.a. regnskap, mens nettsjef er fagkyndig driftsleder godkjent av DSB. Ørskog Energi AS mener å ha et vel utviklet system for HMS. Sykefraværet er lavt. Det er etablert rutiner for personalsamtaler for å ivareta et best mulig arbeidsmiljø og de ansatte kan ha dialog med Ørskog Bedriftshelsetjeneste som Ørskog Energi AS er tilsluttet.

Ledelsen oppfatter selskapet til å ha en rimelig soliditet. I årene 2005 – 2009 har egenkapitalandelen ligget i størrelsesorden 44 % ekskl. de ansvarlige innlån. Arbeidet med drifts- og investeringsbudsjettering utføres høsten. Forretningsplan drøftes hvert år i styret i april. For 2009 er fremlagt plan datert 23.05.2009.

Selskapet har relativt høy grad av effektivitet, målt som 114,6 %. Selskapet rapporterer årlig til NVE, bl.a.:

- drifts- og vedlikeholdskostnader
- tekniske forhold [trafo-stasjoner]
- byggekostnader
- tilvekst, investeringer og oppetid

Det er innført krav om kompensasjon til kundene ved langvarige nettavbrudd. KILE er et system for kompensasjon for ikke levert energi, jfr. ovenfor under pkt. 4.4.1. Disse kostnadene har vært relativt høye for selskapet.

Selskapet leverer VA-tjenester for Ørskog kommune. I Stordal kommune er denne tjenesteproduksjonen delvis privatisert.

Selskapet gir ikke gaver utover mindre støtte til lokale lag og organisasjoner. Det foreligger ikke eget budsjettering for sponsorvirksomhet, men idrettsformål og idrettsareanaer blir tilgodesett.

De nærmeste utfordringene vil ligge innenfor rehabilitering av linjenettet og ekstra kostnader ved innføring av toveis kommunikasjon for måleravlesning.

4.10.1.2. Hovedtall fra årsregnskap

	<u>2006</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2009</u>
<u>Nøkkeltall:</u> (beløp i hele 1.000 kr)				
Aksjekapital	20 000	20 000	20 000	20 000
<u>Resultat:</u>				
Driftsinntekter	29 106	24 514	25 301	27 272
Driftsresultat	4 399	4 205	3 412	4 464
Årsresultat	2 462	2 254	1 430	1 790
<u>Kapitalforhold</u>				
Egenkapital	32 875	33 330	33 760	34 150
Rentebærende gjeld	42 963	42 835	42 753	42 502

4.10.1.3. Nummererte brev fra revisor

I brev av 12.05.2005 peker revisor på visse svakheter i internkontrollen som senere er rettet. Det gjaldt bl.a. virksomhetsstyring og finansiell rapportering. Avtalen med Nordvest Kraft AS var ikke oppdatert. De andre forholdene gjaldt varelager vurderinger, verdiforhold til aksjene i Ørskog Breiband AS og spørsmålet om aktivering av påkostninger knyttet til distribusjonsnettet for kraft.

I brev av 30.06.2006 tar revisor opp rutiner ved årsavslutningen for 2005 uten at dette krevde rapportering til selskapets ledelse. Særlig dreide dette seg om balansevurderinger av investeringer i andre selskaper.

I brev av 14.09.2010 påpeker revisor diverse forhold til avstemming og dokumentasjon av balansekonti, lagerrutiner og skattetrekk. Det fremgår at forholdene er blitt ordnet.

4.11. Noen øvrige samarbeidspartnere

Energi Norge (Energibedriftenes Fellesorganisasjon, tidligere EBL) er samarbeidspartner for den faglige delen av virksomheten.

EI-sikkerhet Møre AS, jfr. ovenfor under pkt. 4.4.1.

Nordvest Kraft AS har samarbeid med **Markedskraft ASA** omkring analyse, rådgivning, innkjøp og forvaltning av strøm

Stordal kommune, andre kommuner og etater med faglig berøring

4.12. Lokale energiutredninger

Ørskog Energi AS er gjennom forskrift pålagt å utarbeide en energiutredning for hver kommune i konsesjonsområdet. Denne skal tjene til å heve kunnskapsnivået omkring energiforsyning mv.

Foreliggende utredninger er fra 2007. I sammendraget er det definert følgende målsetting:

- utredning av alternative varmeløsninger ved etableringer
- potensiale for at nye småkraftverk kan produsere ca. 56 GWh i Ørskog
- fortsatt energiøkonomisering i kommunale bygninger
- god leveringssikkerhet i elektrisitetsnettet
- tilgangen på strøm skal være tilfredsstillende for bosetting og næringsutvikling

Oppdaterte energiutredninger for alle 3 eierkommuner er tilgjengelige på Ørskog Energi AS sine hjemmesider www.orskog-energi.no.

5. Stordal kommunes kontroll med sine interesser som eier

5.1. Hovedspørsmål

Ut fra fokusområdene opplistet ovenfor under pkt. 2.2.4 kan det reises følgende spørsmålsstillinger:

- Hvordan få til en god rolleavklaring mellom selskapseier(ne) og selskapets ledelse?
- Er aktivt eierskap forenlig med en tilstrekkelig fleksibel selvstendighet ?
- Bør, og i tilfelle hvorfor og på hvilken måte, nøkkelbedrifter sterkere kunne involveres i lokalsamfunnsutvikling?
- Bør Stordal kommune, sammen med sine medeiere, gi klarere til kjenne at der er visse forutsetninger som langsiktig ligger fast ?

5.2. Spørsmål om salg av Ørskog Energi AS

5.2.1. Politisk behandling og begrunnelse hos eierkommunene

I Stordal kommune ble det i 1998 vurdert salg av kommunens andeler i Ørskog Interkommunale Kraftlag.

Det ble drøftet hvordan forvaltningen av kommunen sine daværende kraftandeler burde forvaltes. Bakgrunnen var ny lovgivning som bl.a. innebar slutt på kraftmonopolet og dermed fri konkurranse. Samtidig hadde kommunene større bevissthet på verdiene som lå i foretakene. Stordal kommune så sitt 20 % eierskap i forhold til en stipulert markedsverdi ca kr. 65 mill og utbytteutbetalingene. Konklusjonen ble at Stordal kommune fortsatt burde sitte med en relativt stor eierandel i kraftforetaket. Holdningen til fremtidig salg ville imidlertid være avhengig av "kor stort utbytte/renter på ansvarleg lån ein vil kunne rekne med", jfr. kommunestyrets vedtak av 17.12.1998, sak nr. 70/98.

Etter en senere parallell opptakt blant de tre eierkommunene ble spørsmålet om fortsatt eierskap i Ørskog Energi AS gjenstand for drøfting i de ulike politiske fora. På bakgrunn av vedtak i Skodje formannskap hadde rådmannen i Ørskog lagt frem forslag om at Ørskog kommune skulle vurdere salg av aksjene. Et flertall i Ørskog formannskap ga i møte 07.09.2006 imidlertid til kjenne at salg ikke var ønskelig. Kommunestyret i Ørskog fastholdt dette og gjorde 28.09.2006 slikt **vedtak** (sak 073/06):

I
Ørskog kommunestyre ønsker ikke å vurdere sal av aksjane i Ørskog Energi AS på noverande tidspunkt, men vil be styret i Ørskog Energi AS å få vurdert verdien av selskapet.

II
Ørskog kommunestyre for sin del vedtek at kommunane tek opp drøftingar med Ørskog Energi med sikte på å ta ut/innfri 30 mill. i ansvarlege lån/kapital frå selskapet.

III
Ørskog kommunestyre ser det viktig og ønskjeleg – i nært samarbeid med Ørskog Energi å etablere eit nærare/tettare samarbeid mellom eigarane og selskapet knytta til aktivt eigarskap og utvikling av Ørskog Energi AS.

Saken ble tatt opp på ny i 2007. Til formannskapets behandling 19.06.2007 (sak 088/07) gikk bl.a. Ragnar Bakken i mot salg med følgende begrunnelse (pkt. I i formannskapets vedtak):

Ørskog kommunestyre meiner at kommunen er best tent med at Ørskog Energi AS held fram som eit lokalt eigd og styrt selskap. Gjennom lokalt eigarskap vil arbeidsplassar og kompetanse vere sikra for lokalsamfunnet. Eit eventuelt sal vil dessutan kunne gje negative økonomiske verknader direkte og indirekte for kommune og lokalsamfunn.

Kommunestyret ser ut til å ha vært enig dette og den 28.06.2007 ble det gjort slikt enstemmig **vedtak** (sak 075/07).

Ørskog kommunestyre vedtek å ikkje legge aksjane i Ørskog Energi AS ut for sal.

5.2.2. Vurdering / merknad

Vesentlige argumenter ser i Ørskog ut til å ha vært ønsket om frigjøring av kapital, satt opp mot behovet for å beholde selskapets aktiviteter og arbeidsplassene. I Stordal ser hovedhensynet som talte mot salg (før selskapsstiftelsen) å ha vært forankret i avkastning og ønske om styring for å sikre seg leveringssikkerhet og tjenlig servicegrad. Salg ble imidlertid ikke for noen vurdert å være et hensiktsmessig alternativ.

Kommunestyrets vedtak, særlig pkt. III ovenfor som ble vedtatt 28.09.2006 med 17 mot 2 stemmer, er et klart signal om at kommunen tvert imot ønsker å bygge opp rutiner og kompetanse for en mer aktiv eierstyring. Vedtaket i kommunestyresak 073/06 har fortsatt gyldighet.

5.3. Hvordan kommer eierstrategien for øvrig til uttrykk - eierskapsmelding ?

Stordal kommune har ikke utarbeidet eierskapsmelding, dvs. retningslinjer for kommunale aksjeselskap. Anbefalinger fra KS Eierforum om eierskap, selskapsledelse og kontroll av

kommunalt eide selskaper og foretak tilrår et slikt styringsdokument for virksomhet som er lagt til et rettssubjekt utenfor kommunen, se nedenfor under pkt. 10.2.

Når det som her er flere eiere / offentlige eierselskaper som står bak samme selskap bør Eierskapsmeldingen avklare forholdet til dialog mellom disse eiernivåene. Det er neppe hensiktsmessig med flere slike meldinger som kanskje til og med ikke trekker helt i samme retning.

Eierskapsmelding vil innebære en formalisering av dialogen mellom eieren og selskapet og inneholde bl.a. rapporteringsrutiner. Kontakt i form av årlige fellesmøter mellom styre og formannskap og hyppigere møter mellom ordfører/rådmann og styreleder /daglig leder vil kunne iverksettes. Eieren vil ha et formelt grunnlag for å få seg tilført løpende informasjon fra selskapet om driftsmessige forhold og strategiske valg av betydning, hvilket vil være gjensidig betryggende for styringsmulighetene.

Uten en formell eierskapsmelding som oppdateres vil kommunens eierskapsutøvelse vanskelig kunne sies å være tilstrekkelig strukturert og profesjonalisert. Klare formelle rutiner er ofte en forutsetning for at kommunen skal kunne motta formalisert informasjon om selskapet gjennom året.

Det er viktig at kommunen som eier, avklarer sitt ståsted i forhold til selskapet og definerer sine forventninger.

Kommunen utøver kontroll, men utnytter ikke godt nok de muligheter virksomheten har.

Aksjeeieravtalens visjon om selskapet som den naturlige samarbeidspartner for eierne har sine utfordringer p.g.a. at eierinteressene er spredt på tre kommuner. Det fordrer dialog. Lokal energiutredning utarbeides og gir et godt grunnlag for kommunikasjon, men selskapet har ikke samlet fremlagt en prosjektvis energipolitisk handlingsplan som dekker aksjeeiernes område. Et slikt strategidokument ville bli godt synlig i et eierforum.

5.4. Rapportering til kommunen - mottar kommunestyret tilstrekkelig og dekkende informasjon ?

5.4.1. Ørskog Energi AS

Selskapets styre har et betydelig kommunalpolitisk innslag. I praksis gis relevant informasjon i det vesentlige til ordfører og rådmann, men slik at temaene oftest kommer opp og blir drøftet etter initiativ fra begge nevnte sider.

Selskapet fremlegger informasjon gjennom årsregnskap med noter og en fylldig årsberetning fra styret i h.t. aksjeloven. Til generalforsamlingen mottar ordfører ikke annet en den formelle innkalling, med 14 dagers varsel.

Selskapet har som mål å utvide informasjonen til kommunen. Dette vil kunne gjelde både endringer i selskapets inntektsrammer, planlagte tiltak, forhold vedrørende driften, aktiviteter i styret og synspunkter på fremtidsutsiktene.

Der er ikke etablert rutiner for regelmessige fellesmøter eller annen planmessig kontakt for utveksling av informasjon mellom kommunen som eier og selskapet. Der er sjelden direkte kommunikasjon mellom selskapets ledelse og ordføreren i kommunen.

Uformell kontakt og samarbeid med kommunen og ordfører fungerer etter partenes oppfatning for øvrig godt. Kommunens eierskapsstrategi bør utredes av kommunen. Her kommer spørsmålet inn om samarbeid med ÅRU kan være aktuelt.

5.4.2. Vurderinger

Ørskog kommune har ikke en klart uttalt strategi for eierskap i Ørskog Energi AS. Det foreligger heller ikke generelle formelle retningslinjer utover stiftelsedokument og vedtekter. Eierstrategi må utvikles i samarbeid med selskapet. Bedret formell kommunikasjon mellom eier og selskap vurderes som nødvendig.

6. Selskapets forvaltning av kommunens eierinteresser i selskapet utfra kommunestyrets vedtak og forutsetninger

6.1. Styringssignaler i form av tilbakemeldinger fra kommunen

6.1.1. Ekeltdisposisjoner i Stordal kommune

I møte med Stordal kommune har det bl.a. kommet frem følgende:

Det er opplyst at det har vært avviklet eierkommune-møter, dvs. fellesmøter mellom eierkommunene, der kommunenes formannsskap var samlet og der det ble oppnådd en tjenlig dialog. Møtereferat er foreløpig ikke mottatt.

Det er videre opplyst at det siden høst 2009 er gitt diverse orienteringer av nøkkelpersoner ved innledningen til kommunestyremøtene og at Ørskog Energi AS også har vært tema.

Som eier mottar kommunen selskapets årsberetning og ordfører og rådmann har årlige møter med styreleder og daglig leder hos Ørskog Energi AS der både status og spørsmål om fremtidig drift er blant temaene.

Hver høst utarbeider og vedtar Stordal kommune sitt budsjett, med bl.a. vurdering av hvorvidt utbyttet fra Ørskog Energi AS utgjør en tilstrekkelig avkastning på investert kapital. Det kan stilles spørsmål om budsjettbehandlingen er rett forum for slike utbyttespørsmål eller om drøftelsene burde foregå i et eierforum for selskapet.

Forventningene er et økonomisk utbytte i størrelsesorden kr. 250 – 300.000 etter skatt, samt avkastning på ansvarlig lån. Endringen i 2005 bedret avkastningen til långiverne etter en bevisst strategi fra alle tre eierkommuner. På grunnlag av et uttrykt ønske fra Stordal kommune fremmet styret i selskapet forslag om omleggingen. Avkastning tilsvarende 2 % over 12 mnd. NIBOR utgjorde for Stordal kr. 459.000.-. Risikoen for tap regnes ikke som særlig stor.

Ørskog Energi AS har hatt engasjement inn mot Teknisk etat i kommunen for fiberoptiske kabler i Stordal. For øvrig er aktiviteten begrenset, for eksempel tilbyr selskapet salg av varmpumper.

Ørskog Energi AS er ikke strømprodusent og har ikke salg som en primær oppgave. Ytre rammer for selskapsøkonomien er langt på veg styrt, slik at kommunalt eierskap ikke synes som en nødvendig forutsetning for god drift og styring. Imidlertid synes spørsmålet om salg for tiden mindre aktuelt i Stordal.

6.2.2. Økonomiske styringssignaler

Som eier synes det tydelig at Stordal kommune har et klart formål av økonomisk art med sin investeringsplassering i selskapet. Dette var blant hensynene som ble gjennomdrøftet i 1998 og medvirket til at Stordal kommune forble eier. Eieren bør fortsette å gjennomdrøfte og beslutte hvilke forventninger man har til selskapet og kommunisere disse signalene til styret gjennom informasjon, samspill og rådgivning.

Til nå har Ørskog Energi AS ikke mottatt formelle tilbakemeldinger på årsrapporter eller annen informasjon gitt til kommunen om selskapets virksomhet.

Fra generalforsamlingen er det imidlertid kommet oppmodinger om å se på mulighetene for utvidelse av selskapets aktivitetsfelt for å styrke driftsgrunnlaget.

På den annen side har spørsmålet om salg av kommunens eierinteresser fra tid til annen vært tema i forbindelse med behovet for tilgang på kapital. Dette spørsmål kan på ny komme opp også i Stordal kommune. Et forslag om salg var tidligere behandlet i Skodje kommune, men uten å få det nødvendige flertall, jfr. ovenfor.

6.1.2. Vurderinger

Kommunen har i egenskap av eier full mulighet til å bedre den løpende dialog og la eierstyringen virke i praksis gjennom denne. Initiativet til dette må i stor grad komme fra kommunen selv og gjerne på basis av vedtatt Eierskapsmelding. Kommunestyremedlemmene må da tilføres kunnskap om hva kommunen eier og hva som er formålet med det selskapet driver med. En Eierskapsmelding kan gi begge parter tjenlige signaler i den prosessen som her beskrives.

6.2. Kommunens muligheter med selskapet

6.2.1. Generelt

Det vil være naturlig at kommunen som eier har en målsetting om å bevare og styrke selskapets muligheter for å drive lønnsomt på lengre sikt. Omstilling eller endringer i virksomheten ligger da naturlig å vurdere.

Skal eierstyringen fungere optimalt bør det også komme på plass formaliserte rutiner for løpende informasjon fra selskapet til eierkommunen omkring driftsmessige forhold og valg av strategisk betydning.

6.2.2. Vurderinger

Det er ikke registrert kommunestyrevedtak i perioden som kun gjelder for dette temaet for så vidt angår selskapet. Kommunen har heller ikke gjennom en egen intern kontrollvirksomhet fastsatt en konkret eierstrategi for selskapet, jfr. ovenfor.

Der foreligger ikke forhold som selskapet utfra dette har unnlatt å følge opp. Ytterligere initiativ må i stor grad komme fra eieren selv.

7. Utøving av kommunens eierinteresser i forhold til selskapets vedtekter

7.1. Generelt utgangspunkt og problemstilling

Selskapets vedtekter er lagt til grunn ved vurderingen av denne problemstillingen. Spørsmålet blir hvorvidt selskapets vedtekter er i tråd med eierens interesser.

7.2. Vurderinger

Det er ikke registrert avvik i selskapets vedtekter i forhold til det som legges til grunn som kommunens eierinteresser.

8. Foregår virksomheten i selskapet i h.t. gjeldende lovgivning ?

8.1. Aksjeloven

Det er gitt orientering om protokoller fra selskapets styremøter. Referat fra generalforsamlinger i perioden er fremlagt. Aksjeloven har et relativt detaljert regelverk som omhandler møtene, herunder om innkalling, avstemming, protokollering osv. Eksempelvis skal det i referatene fra styremøtene angis hvordan den enkelte har stemt dersom styrets beslutning ikke er enstemmig, jfr. aksjeloven § 6-29 (2). Styreinstruksen er med og formaliserer disse aktivitetene, jfr. § 5.

8.2. Annet lov- og regelverk

Selskapene skal forholde seg til en rekke bestemmelser som til dels er generelle for all næringsvirksomhet, så som skatte- og avgiftslovgivning, arbeidsmiljøloven, osv. Rettsregler og bestemmelser som er mer spesifikke for virksomheten utgjør også en del av de ytre rammevilkår som selskapene må sette seg inn i og etterleve. Særlig utpreget gjelder dette for Ørskog Energi AS.

Det er ikke foretatt nærmere gjennomgang omkring dette temaet.

8.3. Vurderinger, konklusjon

Det er ikke registrert avvik i forhold til aksjeloven og annet regelverk når det gjelder selskapets virksomhet. En eventuell nærmere gjennomgang av temaet hører under forvaltningsrevisjon.

9. Har selskapet en effektiv og økonomisk forsvarlig drift ?

9.1. Hovedinformasjon fra selskapets offisielle regnskap

Følgende informasjon behandles ved gjennomgang av denne problemstillingen:

- selskapets årsregnskaper og årsberetninger for de seneste år
- revisjonsberetninger

Ørskog Energi AS har mottatt revisorbrev som er nummerert i h.t. revisorloven, men påpekte forhold skal etter det opplyste være ordnet.

9.2. Vurderinger

Regnskapene er ikke nærmere analysert, men nøkkeltallene viser forsvarlig økonomi med god egenkapital og lav gjeldsgrad

Det er ikke registrert forhold som gjør at det kan konstateres avvik når det gjelder eierens forventninger om effektivitet og god økonomistyring.

10. Råd og anbefalinger

10.1. Generelt om råd og anbefalinger

Som eier vil det være naturlig å etablere en plan for at målsettingen med selskapet oppnås på best mulig måte. Signaler fra eier på overordnet plan vil være nyttige innspill for selskapets styre og daglige ledelse, uten at styringen overtas.

Arbeids- og virksomhetsområder som kan peke seg ut bør selskapet tilpasse seg for å gå inn i. Således må det på aktuelle områder bygge opp kapasitet til arbeidsledelse.

Folkevalgte har til vanlig betydelig oppmerksomhet rettet inn mot utvikling av gode tjenester innen eldreomsorg, skole osv. Eierstrategi for kommunens selskaper er kanskje ikke like fremtredende.

10.2. KS Eierforum

Se: <http://www.ks.no/tema/Organisasjon-og-ledelse/Eierskap/KS-Eierforum/>.

Dette er et kompetansenettverk for eiere av selskaper i kommunal sektor. Formålet er å utvikle et kompetent og aktivt eierskap hos norske kommuner (og fylkeskommuner), til beste for befolkningen og de selskap disse er eiere i.

Eierforumet har utgitt 18 oppdaterte anbefalinger om eierskap mv. Disse vil være nyttige i forbindelse med opplegg for Stordal kommunes eierstyring. Av anbefalingene nevnes:

- obligatorisk opplæring og informasjon til folkevalgte
- gjennomføring av eiermøter
- flere anbefalinger som går på å sikre profesjonelle og kompetente styrer
- habilitetsvurderinger og politisk representasjon i styrene
- administrasjonssjefens rolle i kommunale foretak

Forumet har ca. 70 medlemskommuner, men Stordal kommune er ikke blant disse.

10.3. Konkrete anbefalinger

Jfr. rapportens sammendrag side 4.

De mest sentrale av disse vil være, rangert etter prioritet:

10.3.1 Utarbeiding av egen eierskapsmelding

Kommunestyret bør opprette en Eierskapsmelding i løpet av 2010. Arbeidet bør skje i dialog med selskapet. Dermed oppnås en strategi som begge sider får et forhold til og som lettere kan bli akseptert som styringsverktøy.

10.3.2. Gjennomføring av eiermøter

10.3.3. Utarbeidelse av etiske retningslinjer

10.3.4. Etablering av rutiner for utvelgelse til styret, herunder kompetanse, habilitet, kjønn osv.

10.3.5. Opplæring og informasjon til de folkevalgte i kommunen er nødvendig

10.4. Konklusjon

Gjennomgangen viser at kommunen i liten utstrekning har formalisert den lovbestemte eierskapskontrollen. Skal Stordal kommune være en aktiv eier må kommunen utnytte samhandlings- og kommunikasjonslinjer for å kvalitetssikre sitt eierskapsarbeid. Som ansvarlig eier er kommunen forpliktet til å sørge for god forvaltning av de betydelige verdier som ligger i det å eie selskaper og ha virksomhet som ligger utenfor den kommunalpolitiske hverdagen.

Nærværende rapport kan lede til oppstart av prosesser omkring et mer aktivt eierskap, til det beste for både selskap og offentlige eierinteresser.

11. Kommentarer

11.1. Rapportering og forholdet til det selskap som kontrollen omfatter

(Jfr. forskriften § 15, første ledd 2. pkt).

Ørskog Energi AS har fått utkastet til rapport forelagt og følgende kommentarer / syn inntas i rapporten:

Kommentarene fra selskapet er i nødvendig grad innarbeidet i rapporten.

11.2. Rapportering og forholdet til kommunens administrasjon

(Jfr. kommunel. § 77 nr. 6, 2.punktum).

Som eierkommune har Stordal kommune v/rådmannen likeledes fått oppmoding om å avgi sine merknader til rapporten for så vidt det som angår kommunens eierskap i selskapet.

Følgende merknader er mottatt:

Ingen

12. Vedlegg

12.1. Vedtekter i Ørskog Energi AS

12.2. Organisasjonsplan for Ørskog Energi AS

VEDTEKTER FOR ØRSKOG ENERGI AS

§1

Selskapet sitt namn er Ørskog Energi AS.

§2.

Selskapet sitt forretningskontor er i Ørskog Kommune med forretningsadresse 6240 Ørskog.

§3.

Selskapet sitt føremål er på eiga hand eller i samarbeid med andre, å bygge og drive energianlegg på ein rasjonell og effektiv måte, samt drive verksemd som står i naturleg samanheng med dette, eller anna verksemd som kan styrke selskapet sin økonomi og innteningsevne.

§4.

Selskapet sin aksjekapital er på kr. 20.mill, (kronertjuemillioner) fordelt på 2000 aksjar pålydande 10.000 kroner kvar.

§5.

Aksjene i selskapet fordelast slik:

Skodje Kommune	974	aksjar	(48,7%)
Stordal Kommune	400	aksjar	(20,0%)
Ørskog Kommune	626	aksjar	(31,3%)

§6.

Styret skal ha 5 medlemmer med personlege varamedlemmer etter vedtak i generalforsamlinga. Eit av styremedlemmane veljast av og blant dei tilsette.

Styret blir valt av generalforsamlinga for 2 år om gangen, samstundes vel styret sin leiar og nestleiar. Styret kan ta attval.

Leiar eller nestleiar og eit styremedlem i fellesskap teiknar selskapet. Styret kan meddele prokura.

§7.

Overdraging av aksjar skal skje i høve til gjeldande lov om aksjeselskap.

§8.

Ordinær generalforsamling vert halde kvart år innan utgangen av juni månad. Innkalling til generalforsamlinga skjer skriftleg med 2 vekers varsel. Innkallinga skal angi dei saker som skal handsamast. Forslag frå aksjonærane må for å kome med til handsaming, vere innlevert til styret innan 15. mai same året.

På den ordinære generalforsamlinga skal desse sakene handsamast:

1. Styret si årsmelding
2. Fastsetjing av resultatrekneskap og balanse
3. Fastsetjing av honorar for styret og revisor.
4. Disponering av overskot eller dekking av underskot i høve til den fastsette balanse, samt utbetaling av utbytte.
5. Val av styre og revisor.
6. Saker om større utbyggingar og utvidingar.
7. Saker om sal av selskapet sine faste eigedomar når salssummen overstig 2 mill. kroner.
8. Andre saker som etter lov eller vedtekter skal behandlast av styret.

§9.

Ekstraordinær generalforsamling skal haldast når styret finn det naudsynt, eller når aksjonærar som representerer minst 10 % av aksjekapitalen krev det.

Innkalling til ekstraordinær generalforsamling skal skje med minst 8 dagars varsel.

På ekstraordinær generalforsamling kan ein bare handsame dei saker som er nemnd i innkallinga.

§10.

Forslag til endring av vedtektene eller om oppløysing av selskapet, må vere handsama av styret og meddelt aksjonærane minst 3 månader før generalforsamlinga. Vedtak etter slike forslag må skje med minst to tredjedels fleirtal så vel av dei avgitte stemmer som av den eigenkapital som er representert i selskapet.

=====
=====

VEDTEKTER FOR NORDVEST KRAFT AS:

§1

Selskapets navn er Nordvest Kraft AS.

§2

Selskapets forretningskontor er i 6240 Ørskog, i Ørskog kommune.

§3

Selskapets formål er: På forretningsmessige vilkår, å kjøpe og selge elektrisk energi i et omfang som sikrer tilgangen til sluttbrukerne i nærmarkedet. Selskapet skal også ha gjøremål som står i sammenheng med dette og som kan styrke inntjeningen og økonomien.

§4

Selskapets aksjekapital er på kr. 7.640.000,- fordelt på 764 aksjer pålydende kr. 10.000,-.

§5

(Endret på generalforsamling 15 juni 2005)

Selskapets styre, leder og nestleder velges på generalforsamling og skal ha 5-7 medlemmer og 5 varamedlemmer. Hver aksjonær skal være representert i styret med medlem og varamedlem, og den enkelte aksjonær foreslår sine kandidater til ledelsen i selskapet innen 01.mai i valgåret. Styremedlemmer og varamedlemmer velges for 2 år, leder og nestleder velges for 1 år. Alle posisjoner og kandidater kan ta gjenvalg.

Ved stemmelikhet i styret har styreleder dobbeltstemme.

Valg på generalforsamling 2004 gjennomføres slik at styrets sammensetting i ettertid blir rullert.

Styrets gjøremål og kompetanse:

- Å lede selskapets virksomhet og utøve myndighet som ikke er tillagt andre organ, alt innen rammen av vedtatte drifts- og økonomiplaner.
- Å vedta energipriser og kontraktsvilkår for salg av energi.
- Å fremsette forslag for generalforsamlingen om langsiktige drifts- og økonomiplaner.
- Å legge frem revidert regnskap og melding om drifta til ordinær generalforsamling.
- Å ta opp nødvendige lån som etter aksjeloven ikke må vedtas av generalforsamlingen.
- Å forberede og gi tilråding i saker som skal behandles i generalforsamlingen.

§6

Selskapets firma tegnes av styret i fellesskap. Styret kan meddele prokura.

§7

Ved overdragelse av aksjer skal de øvrige aksjonærer ha forkjøpsrett. Aksjene fordeles i henhold til den tidligere aksjebesittelse. Melding om kjøpetilbud skal gis styret skriftlig. Styret varsler deretter straks de berettigede pr. rekommandert brev.

Forkjøpsretten gjelder på ellers like vilkår. Dersom det er gitt meddelelse om at det foreligger gave eller gavesalg, eller det bestrides at den oppgitte kjøpesum er reell, må skjønn være begjært innen den samme frist som er fastsatt for å gjøre forkjøpsretten gjeldende. Fristen for å gjøre forkjøpsretten gjeldende er 10 dager fra det tidspunkt styret ved rekommandert brev sender melding til de øvrige aksjonærene om overdragelsen. Løsningssummen må deretter betales innen 14 dager etter at beløpet er endelig fastsatt.

Aksjene kan bare overdras til norske kommuner, eller til foretak som er kontrollert av norske kommuner.

Aksjekapitalen kan utvides gjennom rettet emisjon, mot eksisterende eller nye eiere som kun kan være norske kommuner eller selskap som er kontrollert av norske kommuner.

§8

Alle aksjeoverdragelser skal ha styrets godkjenning. Transport av aksjer er således ikke gyldig før styret har godkjent transporten med påtegning på aksjene. Alle aksjer skal ha påtegning om denne bestemmelse.

§9

Ordinær generalforsamling avholdes hvert år innen utgangen av juni måned. Innkallelse til generalforsamling skjer skriftlig med 2 ukers varsel. Innkallelsen skal angi de saker som skal behandles.

§10

På den ordinære generalforsamling skal behandles:

1. Styrets årsberetning.
2. Fastsettelse av resultatregnskap og balanse.
3. Fastsettelse av honorar til styret og revisor.
4. Anvendelse av overskudd eller dekning av underskudd i henhold til den fastsatte balanse, samt utbetaling av utbytte.
5. Valg av styre og eventuelt revisor.
6. Andre saker som i henhold til lov eller vedtekt hører inn under generalforsamlingen.

§11

Ekstraordinær generalforsamling avholdes når styret finner det nødvendig, eller når aksjonærer som representerer minst 10% av aksjekapitalen krever det.

Innkallelse til ekstraordinær generalforsamling må skje med minst 8 dagers varsel.

På ekstraordinær generalforsamling kan kun behandles de saker som er nevnt i innkallelsen.

§12

Forslag om endring av vedtektene og om oppløsning av selskapet må være behandlet av styret og meddelt aksjonærene minst 3 måneder før generalforsamling.

Vedtak etter slike forslag må skje med minst to tredjedels flertall så vel av de avgitte stemmer som av den aksjekapital som er representert på generalforsamlingen.

Ørskog,

ØRSKOG ENERGI AS

Organisasjonsplan

